

Az utolsó gondoskodás

Amikor az ellátás véget ér...
Intézményi felelősség és gyakorlati teendők
az ellátott elhunytát követően

Előadó: Benedek Henriette

Amiről mindenképpen beszélnünk kell

1. A haláleset észlelése és az azonnali intézkedések

- A gondozók, ápolók, vezető gondozók és orvosok feladatai, felelősségi körei.
- A halálmegállapítás és a halottvizsgálat rendje.
- Intézkedések az intézményi orvos távollétében.

2. A haláleset dokumentálása

- Halottvizsgálati bizonyítvány, halotti anyakönyvi kivonat, halottszállítási dokumentumok.
- Az intézményi értesítési és dokumentációs kötelezettségek.
- A haláleset igazolásának lehetőségei a halotti anyakönyvi kivonat hiányában.

3. Az intézményi jogviszony megszűnése és az elektronikus ügyintézés

- Az ellátotti jogviszony lezárása.
- A NOVOtthon, a KENYSZI és az EESZT kapcsolódó feladatai.
- Dokumentáció, jogosultságok, pénzügyi és adminisztratív elszámolás.

Amiről mindenképpen beszélnünk kell

4. A temetés és a köztemetés intézményi feladatai

- Hozzátartozók és eltemettetésre kötelezett személyek.
- A köztemetés kezdeményezésének gyakorlati folyamata.
- Az önkormányzati ügyintézés és a szükséges dokumentáció.

5. Hagyatéki ügyintézés és speciális élethelyzetek

- A hagyatéki eljárás menete, a jegyző és a közjegyző feladatai.
- Ismert és ismeretlen hagyaték, hozzátartozó nélküli elhunyt.
- Letéti pénzek, személyes vagyontárgyak, térítési díjhátralékok kezelése.
- Kórházban vagy eltávozás alatt bekövetkező haláleset.
- Idegenkezűség és öngyilkosság gyanúja, hatósági eljárások.
- Gondnokság alatt álló ellátott halála.

A haláleset észlelése és az azonnali intézkedések

Mi történik a haláleset észleléskor?

1.
   - Észlelés, értesítés
   - Kegyeleti intézkedések az elhunyttal
2.
   - Halottvizsgálat előkészítése
   - Egészségügyi személyzet fogadása a szemle asszisztálása
3.
   - Halotti dokumentációk áttekintése, a halottszállítók fogadása
   - Az utolsó előtti út - és a lakótársak búcsúzása
4.
   - Jogviszony lezárás, hagyatéki leltár, személyes tárgyak elhelyezése
   - Hivatalos ügyintézés, temetkezés, hagyatékkezelés.

Észlelés- értesítés – kegyeleti teendők

1.

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
1. Észlelés	A lakó nem reagál, eszméletlennek tűnik, légzése hiányzik vagy nem normális. Ellenőrizni kell a reakciókészséget és a légzést, segítséget kell hívni. Ha a helyzet indokolja, 112 és újraélesztés az érvényes szakmai protokoll szerint. Rögzíteni kell az észlelés időpontját és körülményeit.	Az észlelő munkatárs (gondozó, ápoló), szükség szerint a szolgálatban lévő egészségügyi szakdolgozó bevonásával.
2. Értesítés	Elsőként: a szükséges sürgősségi segítség, illetve a halálmegállapításra, halottvizsgálatra illetékes orvos vagy mentőegység elérése. Ezzel párhuzamosan: a szolgálatvezető, vezető ápoló, intézményvezető értesítése a helyi eljárásrend szerint. Ezt követően: a törvényes képviselő és a nyilvántartott hozzátartozó értesítésének megszervezése. Telefonos értesítés, az időpont és a megkeresett személy dokumentálásával; szükség szerint írásos megerősítéssel.	Az észlelő vagy az ügyeletes munkatárs kezdeményezi a sürgős értesítést. A belső értesítési láncot a kijelölt munkatárs követi. A hozzátartozók értesítésének megszervezéséért az intézményvezető felel.

Észlelés- értesítés – kegyeleti teendők

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
3. Kegyeleti teendők	Az elhunyt méltóságának és magánszférájának biztosítása; szükség esetén elkülönítés a többi lakótól, paraván vagy külön helyiség alkalmazása. A halottvizsgálat előtt a test, a ruházat és a környezet változatlanul hagyása, amennyire ezt az ellátási és biztonsági helyzet lehetővé teszi. A vizsgálat után, ha nincs hatósági akadály: szükség szerinti tisztálkodási ellátás, tiszta ruházat és ágynemű, rendezett környezet, a személyes és vallási szokások tiszteletben tartása.	A gondozó és/vagy az egészségügyi szakdolgozó, a helyi feladatmegosztás szerint. A feltételek biztosítását és a folyamat megszervezését az intézményvezető végzi.

A táblázat jogszabályi alapja elsősorban a 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet 2–3. §-a, valamint az 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 62. §-a.

Halottvizsgálat előkészítése

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
1. A halottvizsgálat előkészítése	A helyszín megközelíthetőségének és nyugalmának biztosítása. Az elhunyt azonosításához szükséges adatok, személyes okmányok, egészségügyi dokumentáció, ismert betegségek, gyógyszerek és az utolsó észlelés körülményeinek összegyűjtése. A testet és a környezetet a vizsgálatig lehetőség szerint változatlanul kell hagyni.	Az ügyeletes gondozó vagy egészségügyi szakdolgozó. A dokumentumok rendelkezésre bocsátásáért és a feladatok összehangolásáért a kijelölt vezető felel.
2. Intézkedések az intézményi orvos távollétében	Az intézményi orvos elérhetetlensége esetén a haláleset helye szerint illetékes háziorvost, illetve az ügyeleti szolgálat orvosát kell értesíteni a helyszíni halottvizsgálat érdekében. Ha nem egyértelmű, hogy a lakó elhunyt, vagy sürgős egészségügyi beavatkozás szükséges, a 112-t kell hívni, és a mentésirányítás utasításait követni. Az értesítés időpontját, a megkeresett szolgálatot és a kapott intézkedéseket dokumentálni kell.	A szolgálatban lévő gondozó vagy egészségügyi szakdolgozó kezdeményezi az értesítést. A további feladatokat a kijelölt szolgálatvezető vagy intézményvezető koordinálja. A halál megállapítása és a halottvizsgálat az arra jogosult egészségügyi szakember feladata.

Egészségügyi személyzet fogadása a szemle asszisztálása

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
3. Az egészségügyi személyzet fogadása, a halottvizsgálat segítése	Az érkező orvos vagy mentőegység fogadása, az elhunythoz kísérése. Az észlelés körülményeinek, a megtett intézkedéseknek és a rendelkezésre álló egészségügyi adatoknak az ismertetése. A kért dokumentumok átadása, a vizsgálat technikai segítése, a vizsgálatot végző szakember utasításainak követése. A keletkező dokumentumok és a további teendők tisztázása.	A szolgálatban lévő gondozó vagy egészségügyi szakdolgozó, szükség esetén a szolgálatvezető bevonásával. A halottvizsgálat szakmai felelőse a vizsgálatot végző, arra jogosult szakember.

!!! A 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet értelmében **halottvizsgálatot kizárólag orvos végezhet**. Fontos jogi különbség, hogy míg a halál *tényét* mentőtiszt is jogosult megállapítani, a teljes halottvizsgálati eljárás lefolytatása és a bizonyítvány kiállítása mindig orvosi kompetencia

Három dokumentum – három különböző szerep

2.

Halottvizsgálati bizonyítvány:
A halottvizsgálathoz kapcsolódó hivatalos okirat.
Kiállítja a halált megállapító orvos, vagy egészégügyi szakszemélyzet. Létezik papír alapú és elektronikus halottvizsgálati bizonyítvány (eHVB) - EESZT Információs portálon. A papíralapút minden esetben az egészségügyi szakszemélyzet hozza magával.

Halottszállítási dokumentum:
Az elszállítás és az átadás követhetőségét szolgálja. Természetes haláleset esetén a helyszínen (otthon vagy szociális intézményben) a háziorvos vagy az orvosi ügyelet állítja ki.

Halotti anyakönyvi kivonat:
A haláleset anyakönyvezését igazolja. Kiállítja: a haláleset helye szerint illetékes önkormányzat anyakönyvvezetője állítja ki. Fontos! A temetés megrendeléséhez önmagában a halotti anyakönyv nem szükséges, ehhez elegendő a záradékolt halottvizsgálati bizonyítvány.

Nem ugyanazok az iratok, és nem feltétlenül mindegyik kerül az intézmény birtokába.

A haláleset dokumentálása - a halottszállítók fogadása

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
1. Halotti dokumentációk áttekintése	Ellenőrizni kell, hogy a halottvizsgálat megtörtént-e, a szükséges dokumentáció rendelkezésre áll-e, és a holttest elszállításának nincs-e akadálya. Tisztázni kell, ki intézkedett az elszállításról, hová szállítják az elhunytat, és milyen dokumentumokat kap az intézmény. A halottvizsgálati bizonyítvány, a szállításhoz kapcsolódó iratok és a később kiállított halotti anyakönyvi kivonat nem azonos dokumentumok.	A szolgálatban lévő gondozó,, ápoló vagy kijelölt egészségügyi szakdolgozó ellenőrzi a rendelkezésre álló iratokat. A dokumentáció intézményi kezeléséért a kijelölt vezető felel.
2. A halottszállítók fogadása	A szállítást végző személyek fogadása, az elhunyt személyazonosságának egyeztetése, a szállítás jogszerűségének és a szükséges átadási feltételeknek az ellenőrzése. A szállítók elhunythoz kísérése, az elszállítás segítése. Az elszállítás időpontjának, a szállító szolgáltató nevének és a rendelkezésre álló átadási bizonylatoknak a rögzítése.	A szolgálatban lévő gondozó vagy egészségügyi szakdolgozó, illetve a kijelölt munkatárs. A folyamat ellenőrzéséért az intézményvezető vagy megbízottja felel.

Az utolsó előtti út - és a lakótársak búcsúzása

3.

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
3. Az utolsó előtti út – a méltóságteljes elszállítás	Az elszállítás útvonalának és időpontjának előzetes egyeztetése. Lehetőség szerint olyan útvonal választása, amely biztosítja a diszkréciót, és nem teszi az elhunyt elszállítását az intézmény nyilvános eseményévé. A közlekedőterületek szabaddá tétele, szükség esetén a többi lakó figyelmének kíméletes elterelése. Nem az elhunytat kell elrejteni, hanem a méltóságát kell megőrizni.	A kijelölt munkatárs szervezi és segíti a folyamatot, együttműködve a halottszállítókkal. A megfelelő körülmények biztosításáért az intézményvezető felel.

Az utolsó előtti út - és a lakótársak búcsúzása

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
4. A lakótársak búcsúzásának lehetősége	Amennyiben a körülmények megengedik, lehetőséget kell teremteni arra, hogy az elhunythoz kötődő lakótársak személyesen, csendben elbúcsúzhassanak. Ez történhet a halottszállítás előtt, megfelelő környezetben, egyéni igény alapján. A búcsúzás lehetőség, nem kötelezettség. Figyelembe kell venni az elhunyt méltóságát, a többi lakó lelkiállapotát, a fertőzésvédelmi szempontokat és az esetleges hatósági korlátozásokat.	A gondozók és a mentálhigiénés munkatárs segíthetik a búcsúzást. Az intézményvezető vagy kijelölt munkatársa gondoskodik a feltételekről.

Jogviszony lezárás, hagyatéki leltár, értéktárgyak kezelése

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
1. Az intézményi jogviszony lezárása	**Az ellátási jogviszony a lakó halálával megszűnik**. A haláleset dátumának rögzítése, az intézményi nyilvántartások és a NOVOtthon adatainak lezárása, a szükséges KENYSZI-adatszolgáltatás elvégzése. A térítési díj és az esetleges tartozások, túlfizetések elszámolása. A kapcsolódó dokumentumok irattározása.	Az intézményvezető vagy az általa kijelölt munkatárs, az adminisztrációs és gazdasági feladatokat ellátó kollégák bevonásával.
2. Hagyatéki leltár, pénz és értéktárgyak kezelése	Az elhunyt intézményben található személyes tárgyainak, készpénzének, értékeinek és letéti pénzének számbavétele, tételes jegyzék készítése. Az ingóságok biztonságos megőrzése, a pénzügyi nyilvántartások egyeztetése. A hagyatéki eljáráshoz szükséges adatok továbbítása az illetékes hatóság részére. **A hozzátartozói kapcsolat önmagában nem jogosít fel a hagyaték átvételére.**	A leltározást az intézmény által kijelölt munkatársak végzik, lehetőség szerint két személy jelenlétében. A pénzügyi elszámolásban a gazdasági munkatárs vesz részt. A vagyon megőrzésének megszervezéséért az intézményvezető felel.

Személyes tárgyak kezelése - hivatalos ügyintézés

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
3. Személyes tárgyak elhelyezése és átadása	A ruházat, használati tárgyak, iratok és egyéb ingóságok elkülönítése, szükség szerinti csomagolása és biztonságos tárolása. Az átadásra jogosult személy és a jogcím ellenőrzése. Az átadás tételes jegyzőkönyvvel, az átvevő azonosításával és aláírásával történik. A hagyaték részét képező tárgyak nem adhatók ki pusztán szóbeli családi kérésre.	A kijelölt gondozó, szociális munkatárs vagy adminisztrátor készíti elő. Az átadás jogszerűségét az intézményvezető vagy megbízottja ellenőrzi.
4. Hivatalos ügyintézés	A szükséges hatósági és fenntartói értesítések, adatszolgáltatások teljesítése. A haláleset intézményi dokumentálása, a temetésre kötelezett személy azonosításához szükséges együttműködés, az illetékes önkormányzattal és a hagyatéki leltározást végző hatósággal való kapcsolattartás. Az eljárások során keletkező iratok megőrzése.	Az intézményvezető, illetve az általa kijelölt ügyintéző vagy szociális munkatárs. A hivatalos hatósági eljárásokat az arra illetékes szervek végzik.

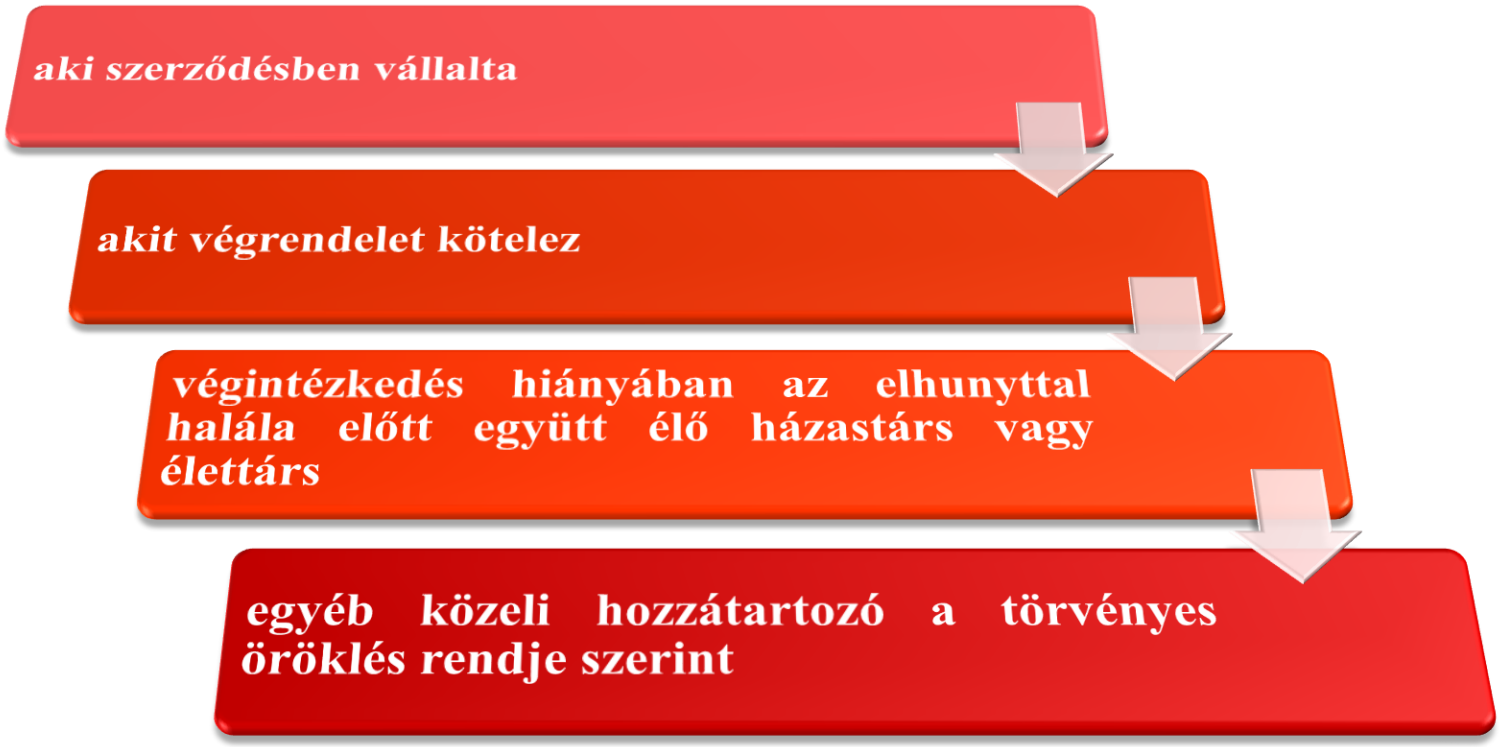
Temetkezés – hagyatékkezelés - lezárás

Feladat	Mit jelent, mit kell tenni?	Ki végzi, ki felel érte?
5. Temetkezéssel kapcsolatos intézkedések	Tisztázni kell, hogy ki köteles gondoskodni az elhunyt eltemettetéséről, és történt-e intézkedés a temetés megszervezésére. Ha nincs eltemettetésre kötelezett személy, vagy az nem intézkedik, a köztemetés érdekében az illetékes önkormányzat megkeresése szükséges. **Az intézmény együttműködik, de nem válik automatikusan a temetés megrendelőjévé vagy költségviselőjévé**.	A temetés megszervezése az arra kötelezett személy, köztemetés esetén az illetékes önkormányzat feladata. Az intézmény részéről az intézményvezető vagy kijelölt munkatársa tart kapcsolatot velük.
6. Hagyatékkezelés, az ügy lezárása	A hagyatéki leltározáshoz szükséges információk biztosítása, a hagyatéki eljárás során érkező megkeresések teljesítése. A letétben lévő pénz és értéktárgyak megőrzése a jogszerű átadásig. A kiadott vagy átvett értékek dokumentálása, a kapcsolódó intézményi nyilvántartások végleges rendezése. **A hagyaték jogi sorsáról nem az intézmény dönt.**	Az intézményvezető és a kijelölt gazdasági, illetve adminisztratív munkatársak. A hagyatéki eljárást az illetékes közjegyző folytatja le, a hagyatéki leltározásban az illetékes jegyző jár el.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

Ki köteles az eltemettetésről gondoskodni?

Az 1999. évi XLIII. törvény 20. §-a szerinti eltemettetési kötelezettség sorrendje

A hozzátartozó nem feltétlenül azonos az eltemettetésre kötelezett személlyel.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

Köztemetés – kezdeményezés és intézményvezetői felelősség

A **köztemetés** azt az állami (önkormányzati) kötelezettséget jelenti, amikor az elhunyt eltemettetéséről a haláleset helye szerinti települési önkormányzat gondoskodik.

- Ki kezdeményezheti?

Intézményi kezdeményezés: 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 62. § (5).

Hozzátartozói kérelem: 1993. évi III. törvény 48. § (1) b) pont; a költségmegtérítés alóli méltányossági mentesítés: 48. § (4).

- Mikor? Ha nincs, nem lelhető fel, vagy nem intézkedik az eltemettetésre kötelezett.
- Hol? A haláleset helye szerinti önkormányzatnál.
- Mivel? Írásos indokolással, az elhunyt adataival és a rendelkezésre álló dokumentumokkal.
- Ki fizeti? A költség megtéríttethető; méltányossági mentesítés lehetséges.
- Mi az intézmény szerepe? Tájékoztatás, kezdeményezés, dokumentálás, együttműködés.

JEGYEZZÜK MEG!

Az intézményi jogviszony a halállal megszűnik.

Az intézmény felelőssége azonban nem ér véget ugyanabban a pillanatban.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

FONTOS!!!

1. A hagyatéki jegyzék elkészítésével nem várhatunk.

Az *1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet* 62. § (2) bekezdése kifejezetten előírja, hogy az elhunyt ingóságairól a halál beálltát követően azonnal jegyzéket kell készítenie a haláleset idején műszakot vezető dolgozónak, és azt két tanúval kell aláíratni. Ezért ez nem egyszerűen ajánlott két fős leltározás, hanem konkrét jogszabályi követelmény.

2. A személyes tárgyakat nem adhatjuk át automatikusan a hozzátartozónak.

Az intézmény feladata az ingóságok megőrzése, letétbe helyezése és a hagyatéki végzést követő átadása az örökösöknek. A rendelet arra az esetre is tartalmaz eljárást, ha az örökös később nem jelentkezik a tárgyakért.

3. A köztemetés kezdeményezése intézményvezetői feladat.

Ha nincs vagy nem található az eltemettetésre köteles személy, illetve nem gondoskodik a temetésről, az intézményvezetőnek tézkednie kell a köztemetés elrendelése iránt a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesterénél. A köztemetés költségeinek későbbi viselése ettől külön kérdés.

A hagyatéki eljárás menete – Ki, mikor, mit csinál?

1. Haláleset és az intézményi vagyonjegyzék

Az ingóságok, letétek és követelések számbavétele, megőrzése

2. Jegyző – Hagyatéki leltározás

A hagyatéki eljáráshoz szükséges adatok és vagyonelemek összegyűjtése, a leltár továbbítása

3. Közjegyző – Hagyatéki eljárás

Az öröklési jogosultság és a hagyaték átadásának rendezése

4. Hagyatékátadó végzés – Intézményi elszámolás

A pénz és a vagyontárgyak igazolt, jogszerű átadása; a nyilvántartások rendezése

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

maltai.hu

Nem minden haláleset után zajlik teljes hagyatéki eljárás, és nem minden esetben készül hagyatéki leltár.
Az intézmény által készített ingóságjegyzék és a jegyző hagyatéki leltára nem ugyanaz.

Hagyaték és hozzátartozók – Mi marad az intézményben?

Élethelyzet	Mit jelent?	Mi az intézmény feladata?
1. Ismert hagyaték	Az elhunytnak az intézményben nyilvántartott pénze, értéktárgya vagy más vagyontárgya van.	Tételes jegyzék készítése, az értékek biztonságos megőrzése, az adatok továbbítása a hagyatéki eljáráshoz.
2. Ismeretlen hagyaték	Nem tudjuk, hogy az elhunyt rendelkezett-e az intézményen kívül vagyonnal.	Az intézmény a saját nyilvántartásai és ismeretei alapján nyilatkozik. Nem állítja, hogy nincs hagyaték, csupán azt, hogy további vagyonról nincs tudomása.
3. Van ismert hozzátartozó	A családtag ismert és elérhető, esetleg jelentkezik az elhunyt személyes tárgyaiért.	Az ingóságokat és a letéti pénzt az intézmény megőrzi. A rokoni kapcsolat önmagában nem jogosít fel az átvételre. Az átadás a megfelelő jogcím és jogosultság igazolása után, dokumentáltan történhet.
4. Nincs ismert hozzátartozó	Az elhunytnak nincs ismert vagy elérhető családtagja. Ez nem jelenti automatikusan azt, hogy nincs örököse.	A vagyontárgyak és a letéti pénz megőrzése, a szükséges hatósági adatszolgáltatás, együttműködés a hagyatéki eljárásban.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

Hagyaték és hozzátartozók – Mit őriz az intézmény, és kinek adhatja át?

Vagyoni kérdés	Intézményi feladat
Letéti pénz	Nyilvántartás, elszámolás, megőrzés a jogszerű átadásig.
Személyes vagyontárgyak	Tételes jegyzék, biztonságos tárolás, jogosultság igazolása az átadás előtt.
Térítési díjhátralék	A fennálló követelés pontos kimutatása és jogszerű érvényesítése a hagyatéki eljárás során.

Fontos!

Az intézmény ne vonja le automatikusan a tartozást a letéti pénzből; az elszámolás és a követelés érvényesítése a megfelelő jogcímen és szabályok szerint történjen.

Jogszabályi háttér: 2010. évi XXXVIII. törvény a hagyatéki eljárásról; 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 62. §.

Ami előfordulhat

Végrendelet kerül elő az elhunyt szobájából – mi a teendő?

Ha az elhunyt szobájában végrendeletet találunk:

- Dokumentáljuk, hol, mikor és ki találta meg.
- Az eredeti iratot változatlan állapotban megőrizzük.
- Haladéktalanul továbbítjuk az eljáró közjegyzőnek.
- A saját kézzel írt, aláírt végrendelet tanúk nélkül is érvényes lehet.
- Ha intézményi dolgozó a kedvezményezett, a vezetőt és szükség szerint a fenntartót is tájékoztatjuk.
- A hagyatékból semmit nem adunk át pusztán a végrendelet alapján.

A végrendelet joghatásairól nem az intézmény dönt!

Ami előfordulhat

Ha intézményi dolgozó a kedvezményezett

1. Megtilthatja a munkáltató, hogy a dolgozó örökséget fogadjon el?

Munkajogi és etikai kötelezettségként előírhat ilyen tilalmat, amennyiben az jogszerű, arányos és megfelelően közölt szabályon alapul.
Ilyen rendelkezés szerepelhet például az etikai kódexben, az összeférhetetlenségi szabályzatban vagy a munkavállalókra vonatkozó belső szabályzatban.
A Szociális Munka Etikai Kódexe is hangsúlyozza a segítő kapcsolatban a személyes anyagi érdekektől való függetlenséget, és kimondja, hogy a szociális munkás a kliensétől egyéb ellenszolgáltatást nem kérhet és nem fogadhat el.

2. Ha a munkáltató tiltja, akkor érvénytelen a végrendelet?

Nem.
A munkáltató belső szabályzata önmagában nem írhatja felül a Polgári Törvénykönyvet, és nem tehet érvénytelenné egy egyébként jogszerű végrendeletet.
A Ptk. főszabályként biztosítja a végintézkedési szabadságot. A végrendeleti juttatás érvényességét a törvényi feltételek szerint kell megítélni.

Vagyis előállhat ez a helyzet:
Marika gondozó érvényesen örökölhet 180 000 forintot, miközben annak elfogadása sértheti a munkáltatója belső előírásait.

Speciális élethelyzetek

– Amikor a szokásos eljárás nem alkalmazható változtatás nélkül

Élethelyzet	Mire kell figyelni?	Az intézmény feladata
1. Haláleset kórházban vagy eltávozás alatt	Nem az intézmény a haláleset helyszíne. A halálmegállapítást, a halottvizsgálatot és a helyszíni intézkedéseket az ott illetékes szereplők végzik.	A haláleset hitelt érdemlő tisztázása, a szükséges értesítések egyeztetése, az intézményi jogviszony lezárása, a bent maradt ingóságok és letétek kezelése.
2. Idegenkezűség vagy öngyilkosság gyanúja	Rendkívüli haláleset vagy bűncselekmény gyanúja merülhet fel. A helyszín megváltoztatása, a test mosdatása vagy átöltöztetése bizonyítékokat semmisíthet meg.	Sürgős segítséghívás, szükség esetén életmentés, a helyszín megőrzése, a hatóságokkal való együttműködés, a tények és intézkedések pontos dokumentálása.

Speciális élethelyzetek

– Amikor a szokásos eljárás nem alkalmazható változtatás nélkül

Élethelyzet	Mire kell figyelni?	Az intézmény feladata
3. Gondnokság alatt álló ellátott halála	A gondnoki képviselet a halállal megszűnik. A gondnok nem válik automatikusan örökössé vagy a temetésre kötelezett személlyé.	A gondnok és szükség szerint a gyámhatóság értesítése, a korábbi pénz- és vagyonkezelés dokumentumainak egyeztetése, az intézményben lévő ingóságok megőrzése, együttműködés a hagyatéki eljárásban.

Gyakorlati esetfeldolgozás

1. eset:

Péntek este, 22:40

Egy 78 éves ellátottat a gondozó az ágyában mozdulatlanul talál. Nem reagál, nem észlelhető normális légzése. Az intézmény orvosa nem elérhető. A szobatárs kétségbeesetten kérdezi, mi történt.

Kérdés: **Mi az első intézkedés?**

A) Értesítjük az intézményvezetőt.
B) Segítséget hívunk, megkezdjük a szükséges sürgősségi intézkedéseket.
C) Felhívjuk a hozzátartozót.

Gyakorlati esetfeldolgozás

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

maltai.hu

2. eset: „A lány és a 180 000 forint”

Egy ellátott halála után megjelenik a lánya. Közli, hogy anyagi okokból nem tudja vállalni édesapja temetését, ezért köztemetést szeretne.
Az elhunytnak 180 000 Ft letéti pénze, néhány személyes tárgya és 75 000 Ft térítési díjhátraléka van.
A lány bemutatja az édesapja által korábban adott, teljes bizonyító erejű, magánokiratba foglalt meghatalmazást, amely kifejezetten a letéti pénz kezelésére és felvételére jogosította fel.

Kérdés: **Mit tehet az intézményvezető?**

A) A pénzt nem adja ki, de a 75 000 Ft térítési díjhátralékot levonja belőle. A fennmaradó összeget a hagyatéki eljárásig megőrzi.
B) A pénzt nem adja ki, a teljes 180 000 Ft-ot megőrzi, a térítési díjhátralékot pedig külön követelésként tartja nyilván.
C) A pénzt nem adja ki, a teljes összeget megőrzi, de a lány írásos hozzájárulásával a 75 000 Ft tartozást levonhatja belőle.

Gyakorlati esetfeldolgozás

3. eset: „Az utolsó kívánság”

Péntek délután meghal az intézmény egyik lakója. Az orvos elvégezte a halottvizsgálatot, a halottszállítók már elvitték az elhunytat.

A gondozónő megkezdi a személyes tárgyak számbavételét, amikor megérkezik az elhunyt testvére.

A testvér azt mondja:

„A bátyám mindig azt mondta, hogy ha meghal, az óráját nekem adja. A gondozónő is hallotta ezt többször. Nem kérek semmi mást, csak az óráját, emlékbe.”

A gondozónő valóban emlékszik erre, és szeretné teljesíteni az elhunyt kívánságát.

Kérdés: **Mit tehet a gondozónő?**

A) Az órát két tanú jelenlétében, átadás-átvételi jegyzőkönyvvel átadhatja a testvérnek, hiszen az elhunyt kívánsága ismert.

B) Az órát jegyzékbe veszi, biztonságba helyezi, és az átadásról az intézményvezető döntését kéri.

C) Az órát jegyzékbe veszi, biztonságba helyezi, és tájékoztatja a testvért, hogy az átadásra csak a jogosultság igazolását követően kerülhet sor.

Megoldás

1. **eset: B – Segítséghívás és a szükséges sürgősségi intézkedések.**

2. **eset: B – A teljes letéti pénz megőrzése, a tartozás külön nyilvántartása**

3. **eset: C – Az óra megőrzése, átadása csak megfelelően igazolt jogosultság alapján**.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

Az utolsó gondoskodás – Amit érdemes megjegyezni

1. **A feladatok sorrendje számít.**
   Észlelés, értesítés, halottvizsgálat, dokumentálás, elszállítás, intézményi és hatósági ügyintézés.

2. **Mindenkinek ismernie kell a saját felelősségét.**
   A gondozó, az egészségügyi szakember és az intézményvezető feladatai különböznek, de egymásra épülnek.

3. **Amit nem dokumentáltunk, azt később nehéz igazolni.**
   Az értesítésektől a halottszállításon át az ingóságjegyzékig minden lényeges intézkedés legyen visszakövethető.

4. **A hozzátartozó nem feltétlenül jogosult mindenre.**
   A temetésre kötelezett személy, a hozzátartozó és az örökös jogállását külön kell kezelni.

5. **A méltóság nem adminisztratív kérdés.**
   A jogszerű ügyintézés mellett az elhunyt iránti tisztelet és a lakótársakról való gondoskodás is a feladatunk része.

És van itt még valami nagyon fontos!

Az utolsó gondoskodás után
is marad még tennivalónk.
És nem is kevés.

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

maltai.hu

És van itt még valami nagyon fontos!

A haláleset nem csak az elhunytat érinti

Akik itt maradnak…

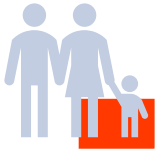
MUNKATÁRSAK

- Megrázkódtatás bizonytalanság, önvád, túlterhelés

LAKÓTÁRSAK

- Gyász, félelem, szorongás,
- Saját halandóságuk megélése

HOZZÁTARTOZÓK

- Veszteség, bűntudat, harag, kiszolgált-atottság
- Egy haláleset.
- Többféle veszteség.
- Különböző támogatási szükségletek

És van itt még valami nagyon fontos!

És ki gondoskodik a gondozóról?

A munkatárs sem maradhat egyedül.

- **Az első haláleset különösen megterhelő lehet.**
- **A rutinos munkatársat is érheti megrázkódtatás.**
- **A vezető figyeljen a szokatlan reakciókra és a túlterhelésre.**
- **Legyen lehetőség rövid, biztonságos szakmai megbeszélésre.**
- **Szükség esetén biztosítsunk tehermentesítést és további támogatást.**

A vezetői felelősség nem ér véget azzal, hogy ellenőriztük a dokumentációt.

És van itt még valami nagyon fontos!

Mit tehet az intézmény?

Kinek?	Mit biztosíthatunk?
Munkatársaknak	Odafigyelő betanítás, rövid vezetői odafordulás, megbeszélési lehetőség, szükség esetén tehermentesítés, szakmai vagy pszichológiai támogatás
Lakótársaknak	Érthető, tapintatos tájékoztatás, búcsúzás lehetősége, egyéni beszélgetés, fokozott odafigyelés
Hozzátartozóknak	Együttérző, világos tájékoztatás, türelmes ügyintézés, a szükséges segítség és elérhetőségek megadása

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
maltai.hu

Jó munkát!

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT

maltai.hu